

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Prisciani institutio de arte grammatica, libri I-XVI - Cod.
Aug. perg. 132**

Priscianus

[S.l.], [1. Hälfte des 9. Jh.]

Liber XII de pronomine

[urn:nbn:de:bsz:31-7326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-7326)

pharur. yendo yadi raryur. yendo yadi raryur. Recipiunt usi urtur. consi
 contur 7 raryur unciq. Azomus qd raryur sic. sic yimilit facime panyu
 pu qm h t m r a t m nant p r e t u m u c t u o n u s t l l t u u l y u l y u r p e c a l l y u l y u r
 p r e p u l y u l y u r p e c u l y p e c u l y u r. y u r e u l a n o m a l u 2 y u b l a t y p u l i c d e c u r y m
 d e c u r y u r u s t m u r u r t u t i u r u r. R e c i p i e p r e p u r e z d i p e r t u t i o n e c a u p a p r e
 h a p u r y u r p u l i c q u a n t a t d i u g a t i o n i y m s i t m p r e t u t h u m m u n t u m i n t u r n a n
 e s d e n t e r. p u l i u n t p u n t i c i p u p u n t i o p u n t i f u n t u r p u n t i o p u n t i f u n t u r p u l i c
 p u l y p u l t a y h u m m o h u m s h u m y t z p r e p i o p r e p i n t e p r e z c o p i o c o p r e z. I p r z
 n n u m i n u s t i o u d s p o n s i t z l a b o r l u p t u r. I p x i y t m u i n u s t i o p u s s i u m n t u r
 u n d e m p r e u r u p t e m p l e t u r u p l e t u r. S i m i l i t p u l i u n t p u n t i c i p u u m p l e t e o n
 u m p l e t u r c o m p l e t e o n c o m p l e t z. p u p u l i d i c t u r f o r m a y p r e m u n t i n p u n t i c i p u
 t z t a c o m m u n a 7 d i s p o n s i t u q p u l i c t s i m i l i t m i n u t i o n e d i n o r s p o s s u n t q m o f a
 s u n t p r i n g u l a y d i n g u p u n t i c i p u p r e t a t h n o m i y. P a r t i c i p u p u n t i c i p u
 u t y u p u m d i c t u m c a n o c a n u t z p r u n d e p r u n t u r u p o i n p u t z c u p t e c u r y u r q
 7 n o m i n t p u r y u r u p u c t o t e t u b o t e t u b u t z p l u c t o p l u c t u z q u i t t e o q u i t t u r.
 C u n t i t u o p u r i n y q u i n q p u n t g u n d e o g u n t u r u n d e u r y u r p o l t o p o l t u r f i o
 f u c t u r p i d o f i y u r. U t z t u r i m i t e n 7 f e u l u r p l u m m i y n t u r i y i n u s t i u n t
 p e u l y u r p u n t i c i p u p r e t i q m o f i n u r o y c a n d i m z q n e i n u r u n t. P a r t i c i p u
 q d p u t z u c t u m u t n e t u m l t a y o p i n o f i c u m a t u u m a t z d o c t u d o l e t u r z p l e t u
 p l e t u r y u r p u l t e n p u l t u r z p u n t e n p u n t e n u r. P l e t u r y t n u t i o n o n p u t d i n g u a t i o
 m u r d i n y u r d i s s i n s t i u p r e t o d e c i d u n t i n y o p i n i y u t h o m m u p u b u t t h u m p r e
 b u i p a m t u m p r i n g u m i n g u i d i n u m p r e p u l 7 s i m i l i u. R e g r a n z d i x i m z q u b u u c t a
 u u t n i t u m c u p t e p r e t a n t t a n p o m y p u n t i c i p u p r e p a r u u d i p e r t u n t i n p a r t i c i
 p u r i n p e r t u n t y t a n p o m y p r e p i y r u b y e u n t i o n o m i n t 7 u b o u t i m y u t o f i l i
 c a t. q u i u m u n t o f i l o y u t p o c q u i u m u t i m. P a r t i d u q u n t a q i n u c t u r y n t i
 t u r u t a b i y p r e t a t a n p o m y p r u n t i c i p u r t u u i n p e r t u n t t a n p o m y u t e b u t o f i
 x o n e p o c p u m o f e l e u r u t i n t u r d i e t e t z s i m i l i t o p u r u t p o n e p o c
 p u m p u r u t i o n e p o c. U d u s t u r y u n t i n x c u l u l u r 7 u t i n t u r m u r y o n m o n z
 b z u m b n o. h i c u t u s t u r d e l e u r y s i g n i f i c a t u t e t a b i i n p h o y o p r e t o d i u d u s t u r
 q u i e n o l e b u 7 u t e n o l e b u c o l l o c a t u m p a l u. h i c u t q d u d u s t u r p u r u t p o
 n e p o c s i g n i f i c a t. p e r t u r y m r t h e b u n d o y 7 c u l i g u n t e r u b u r y p o p o l t m i l t u r
 c u l i g u n t e r p c u l i g u t u r d x. A n c i y p r a u m u m d i s t r a s s i m i g u n d m u t i c i c u r y m
 t u r d o c t u r y u b i y n o m u t c o n y e u n t a n o p o l h b x i s e p l i c a t u r u m t i. I n c i p i t
 l i b r u x i i d e p r o n o m i n e ...

Pronomeni puri operationis qd pnoe po unum est qd accipit psonam qd si
 nitur psona. Pnoe uclidunt. m. p r e t i t. p r o n a. g a m y. n u m b r z. f i g u.
 c u r y u r. P r e t i t p r o n o m i n u b i b l i c i t u 2. u l i u t p u n t p r i m i t i u u l i u d i
 m i n u t i u u. P r i m i t i u u. t z o. m s. t u. t u i. p u i. D i m i n u t i u u m a y t u r y u r y u r.
 7 p r i m u t q d e p r o n u t p r i m i t i u u 2 t z o. 7 p r e t i q u i c u r y u r p r e t i t e t. p r e t u d e t u. 7
 a n y o b l i q u i. T e t u t u i l l t p r e t i t e t h i c i y p u i q n o u t a u o c u r y u r. q m o. t a r t u r y
 u p z e o r. 7 t a q u i d e u m p n o u p u n t p r i m i t i u u t s i m p l i c i u. D i m i n u t i u u p r. u m.
 m a y t u r y u r p u r y u r n u u n n u r y u r y u r. I p l h i y i z x u p n o i z n u l l u p r e t e n a u s z
 q u i n o m n t f u c t a n d t a t a p n o u. q m e t u r t a t u r p r i m u q u i d e p r o n u 7 p u
 s i n g u l a h a b i t a n t p n o u. T e t u t u i p r e d i u r u t i n d i c u n t u o c t z. u d q p r e p o n d e
 d u m q p r i m u q o d a m 7 p u p r o n u u n t z h i c d i u r y u o c t b z q p r a n y p r e t i t e t i n t e r s u n t 7
 d i n o n y e n u t i u u t. T e t u t u i p r o n u. i n d i n o n y e n u t i u u 2 u t h i c i p r e t. m o d o p r e l u t u r
 u t i y p r e t. i n p r e t i y i n x e u u t i p r e t. i n u b r a y t l o n g u e p o r t u u t i l l t. s i t s i
 o m n t r u l u y p u n t e t o n u c i o n i y p a n t p r o n u y p n o u t e r y s i m t e t u n q d p r o m u
 d i p e r t u t i o n d i p r i n e t p r e t i t q p l u m m a y n e d i u r y u c t u r. u n n i n p u a t i o n u b i l i t e t u r
 p r o n u y u b o r i n f i n i t u r a p p o l l o m u r d e. e n u l l u m a y c a n a p i n u t p r o n u.
 7 p r e t u d e t m u l t i t u d i n y p u n t c u r y u c t. q m o 7 p l u m m a y n u m b r z n o m i n u m m i
 u o m n g u r t i t t u o t p n o e p r i m u 7 p u p r o n u t i y n t z a n t. I n t a d i c u p o r u b o t
 p a u b y i n y p u u o c e t d i p r i m u t a n p r o n u p r e t i t e t y o r e t o d i. s i n d i c u p r i m u

inchoatum quia donde addat tñōt pñō. & pñōt qđam pñōt pñō 7 pñōt ēcō
 ē nō dīstīnūnt gñāhū. Inuēt quīlō hñc hñc cūpū dēclīnāōnt ē dīnīngū
 lūm qđm plūmū hūō. ut ēzō mñ tñm m mñ amē. nōy nñm tñm nōy nōy
 a nōy. **S**imīlīc pñ. nū ēzō qđ pñ pñ pñ ēyē nōyolum gñāhū pñē
 nummōy. **D**ēfūndit. nōt mñ nū ēyē nōlūmū nō ēzō an ēdōntē cōgnōtō
 nō pōssūmūy ad qđ gñāz t ad qđ nummō nōtē hñc pñē. qđ fūcōt ēzō hñc pñē
 fūcōt pñōnt pñy dñmōyēnōtō 7 pñtōū uēnūy. Illū hñc qđ dīstīngunt gñā
 nū ēzō hñc nū hñc pñōnt nūmōt dēclīnāōnt 7 cūpū nōzūlū uēllē
 pñt pñt gñāhū nōtō. **S**ē hñc pñ uē dñmōyēnōtō 7 nōtēlūy
 uñ nōcūbīlī 7 ēzōtē pñnt pñ. **P**ōnt. 7 pñnt quōdām 7 pñōntē pñōnt pñā
 pñnt pñōt dñmōyēnōtō. ut nūqđ ut dīcōntē pñtōy ēzō hñc pñōnt 7 hñc
 quōlōqđ 7 illūy ad quōt loquē. **T**ēnt hñc uēllē pñōt dñmōyēnōtō ut hñc
 pñt. uēllē nōlūmūy ut pñy. uēllē m dñmōyēnōtō m nōlūmūy ut illē
 pñt. illē dñmōyēnōtō. **T**hñt m lūnūchō mōtē ēzō illū hñc. nōlūmūy
 mñg m m. nōtē pñtē illē mōntē. pñt hñc pñtē pñtē. Inēzō pñōnt
 nōlūmūy. mñg m m. pñtē uēllēy uēllēy. pñtē pñtē. pñtē hñc pñtē
 nōtēz mñgūnt hñc uēllēy pñtē cōgnōtōntē. ut dē pñōt m. pñtē ēzō pñā
 hñc pñtē tūm mñtōū mōtē. **E** hñc dñmōyēnōtō. qđm 7 ēzō cū uēllē
 dñmōyēnōtō. **P**ñtē hñc pñtē uēllēy uēllēy pñtē pñtē pñtē.
 7 tñ tñm hñc pñtē cōgnōtōntē. qđ tñ pñtē uēllēy ut mñg m. hñc dōy qđ pñtē
 mñtē m m. uēllē. **S**ub uēllēy hñc qđm uēllēy pñtē pñtē. qđ uēllē
 hñc hñc mōtēlūm pñōt hñc dñmōyēnōtō. **P**ñtē hñc dñmōyēnōtō 7 nōlūy
 nō hñc dñmōyēnōtō. **I**nōgōtōntē nōlūmūy pñmō cōgnōtōntē ēzō hñc. qđm pñtē
 ēzō. nōlūy nōzūlū cōgnōtōntē pñtē ut pñtē dñmōyēnōtō dñmōyēnōtō. **J**untē pñtē qđ
 mō cōgnōtōntē indicat pñtē. uñ 7 pñtē uēllēy nōtē. pñtē qđ cōgnōtōntē pñtē
 nōtē pñtē uēllēy. uñ 7 pñtē uēllēy pñtē pñtē nōtē uēllēy. qđ pñtē
 ēzō mōmōmō cōgnōtōntē pñtē. ut hñc dñmōyēnōtō pñtē pñtē. ut hñc dñmōyēnōtō
 tñm. pñtē qđ mōtē pñōntē ut dīcōntē pñtē pñtē uēllēy cōgnōtōntē ēzō hñc
 pñōntē uēllēy nō cōgnōtōntē. pñtē ēzō dñmōyēnōtō qđ pñtē pñtē pñtē
 pñōntē pñtē mōmōmō pñōntē qđ pñtē nōtē illē pñtē nōtē ad pñōntē pñtē
 pñōntē. pñtē hñc cōgnōtōntē pñtē dñmōyēnōtō pñōntē. **P**ñtē hñc pñtē. hñc
 pñōntē pñōntē hñc pñtē qđam cōmōntē hñc pñtē uēllēy. qđm uēllēy uēllēy pñōntē
 ēzō pñtē tñm pñtē illē pñtē nōtē. **S**ignōtē hñc dñmōyēnōtōy 7 pñtē cōgnōtōntē
 cūpū pñtē pñtē uēllēy. qđm ēzō ēzō dñmōyēnōtō ēzō dñmōyēnōtō ēzō pñtē
 pñtē ēzō. **E** qđ ēzō pñōntē mōtē pñtē pñtē. qđm uēllēy hñc pñōntē
 nōtēz mñmōmō uēllēy. nūqđ hñc pñōntē aliquo quīpōntē quīpōntē quīpōntē
 nō pñōntē pñtē pñtē pñtē pñtē pñtē. quīdā ēzō nō hñc pñtē uēllēy
 qđ qđ pñōntē uēllēy. ut mñg m. pñtē nōtē cōntō pñtē uēllēy qđ mñmōntē.
Pñtē hñc qđ pñtē cōgnōtōntē pñtē. nū ēzō nōtē uēllēy pñtē
 nōy mñmōmō. uēllēy pñtē pñtē pñōntē uēllēy pñtē pñtē ēzō
 pñtē tñm ēzō. nōmīnīz hñc hñc hñc qđa pñtē cōgnōtōntē uēllēy ut
 tñmō. dīcōntē. dñmōyēnōtō. pñtē uēllēy dñmōyēnōtō. uēllēy uēllēy pñtē hñc pñtē
 dōntē pñtē dōntē. **S** hñc pñōntē pñtē. **A** tñmō mñmōntē tñmō hñc mñmōntē
 hñc pñtē uēllēy uēllēy ēzō. qđ hñc pñtē uēllēy uēllēy uēllēy uēllēy pñōntē. **D**īmū
 tñmō pñōntē pñtē ēzō dñmōyēnōtō. uēllēy pñōntē dñmōyēnōtō tñmō. uēllēy
 unum mñmōntē. **E** pñtē uēllēy duo nōtē tñmō nōtē 7 nōtēy. **C**īzō qđ tñmō.
 uēllēy unum tñmōyēnōtō. uñ 7 cōmōntē pñtē tñmō qđm mñmōntē. **C**īzō uēllēy
 pñtē duo uēllēy tñmō uēllēy 7 uēllēy. **C** tñmō uēllēy pñōntē unum pñtēy. qđ
 mñtēy. tñmō pñtēy qđ pñtē uēllēy nū cōmōntē. **D**īmūatōntē qđ mñmōntēy
 hñc pñtē pñtē pñtē pñōntē pñtē pñtē hñc pñtē. **E** qđ nōy ēzō
 ut nūqđ. nūc cōmōntē ut nūy uēllēy 7 nūy uēllēy. **P**ñtē omnīz hñc dñmōyēnōtō
 pñōntēz dñmōntē mōtēlūm pñōntē mñmōntēy pñtēy. **E** hñc pñtēy
 pñtēy. uñ mñmōntēy pñōntē mñmōntēy pñtēy pñtēy. **P**ñtēy

alij nlla
 tua alia
 dñmōntē
 tua

Lig no qno q r p l b sur tantz tantz tantz. vny q q h o f i n n a t t a n c i d e o x a n p z a m
 quancatam similan p i u o p e t h d a m . . T a n c u n d a m e m m i l a l i u d p r i n c i p i a u t i n p l u a t i o
 n e s i m i l i t u d i n e q u a n t i t a t u r . q u i t u u h p o r t a p i d e a c c i p i n e n i a p r i n o a . n
 # i o q p u l i q u a a c c i p i t o m n i m e t a u h a n d e p p e t a c c i p i t i d u m . . C o m p o n u n t
 n o u e p n o i b ; u t h u n y c e m o d i . i p a u y m o d i p u p p e c o r a r t p u c i e u t t o c u r t o d i d u p
 t o c p u a r t o c . . E s u n t o m n i u n o u e t a u q u i n t e p n o n a b u t u n t . E t q u o l i t a t e
 r i g n i f i c a n t p n o u a r t e n p o s s u n t . . C o p o n u n t e t i u a d u b i t p n o u e c u m e c u m
 e e c o r e e u r e l l u m . C o p o s i t i o n e s t o u e d o n a t u m i n t e u m t e u m . . p r i m i m p s i n
 g u l o r q u o r d u a u s u r t a u p o n i . q n o q u i n t e e t t e r a . C u m n o a q a n p i d i c t u p s i h
 t i n o y c o p o r t a u n e p o l e y q u o r a u s u r p h u n t a p u p p o s i t i o n e s h u b i t e t r i s t b u t
 p e n u e c t a e o y i n c o m p o s i t i o n e p h u a n t . . Q u i d e t h y m o d i n m o d i a u r e c u m n i r e c e
 t u m m e t u m n e u m m i s i g u t z d i m i s i m i s h u d m u s u p r i n p u d i c t u m . . . O h u m t h i z

Loquuntur pronomibus accidit qui nominibus et verbis et participiis et singu
 lary et pluraly. Volunt declinabilia possunt habere et nomen uocab
 tu num singulari et plurali. et q r b p r o n o y p i n t u r . c u d h i t p o l b r i y h
 quibz numbrū declinabilis. et singularis et pluralis inuicem non possunt. Itaq si
 aucto u u b u m p r o n a q d i c e u m . . i u m c a n a u a h y m o e t a u n u o . u t i n f i n t a i m
 p r o n a l i a e s t m o d i a . . p n o u u l t h i g d u a t p e n t h . n o t u b i q l o c o a u p a n g u n t
 h i p u n t i p i u m p n o p r i n d i c t o r u o r n n o i n d e t e r m i n a t i o n e . . C u l t h r i n n . p u n
 t i h i p p o r t i o d i u n c t i o a d u b i t i n t e r e c t a d e t e r m i n a t i o n e c u p t h e t h n o y p u d i c t o r
 h u b i t n p o s s u n t . q n i y i s u d u b i t i n t e q d u n u m b r a y e n n e t e d i d e n u o c e r i n g u l a r e
 e p l u r a l e r i g n i f i c a t . n e a d p r o n o y t i n g u l a r e s i n g u l a r e t p l u r a l e p l u r a l e q n o
 p r i n d i c t u r p a n t i y n e d o u n t n o y . . p r i m i h o d i t u m t p l u r a l e t a d e n a d i u n g u n d
 p u s i n g u l a r e s i n t n u i p u p l u r a l e y . . p e n e l p u l i o p u l i y p u l i o p u l i m z p u l i
 e y p u l i u n t . . S i m i l i t e r q u a z t a p a p e e d a u n a b i l i t p a n t i y n e t e x p r i m o p i b
 a d i n n e a t e r d e m n o y p s h u n t . u t p u l i m z n o y p u l i m z h o m i n i y p u l i u n t
 p e n b e h e t h . e c c e o m n i t p l u r a l i t . y i e u p u l i o e o p u l i o h o m o p u l i o p e n b e h i y
 b r u b i q s i n g u l a r e b z u e m y u . C u m i s d u o i m p r o e t q q q n o i n n o e s i n t n u i s i n g u
 l a r e e p l u r a l e p e q u i d u n u o c o m m u n i t a t e . D i m p r i d e u n i t d e u n i . . S e
 a l i e n p o t i n n o p e a d i u o e s t i t e c o m m u n i t u t l i m u l i t i h e t h i m a n t i p i u . p o r r e s i u
 h e q u a d m e d u m i u m d i x i m z d u p l i c a m r i g n i f i c a n t n u m . E t i n t r i n y t e u r q d e n a n d e
 n n o q p r i m i t a n a t e n . . C o m p r e t e u r h p e m i n a t i o n y p e n n u s i n g u l a r e e p l u r a l e
 n u m b r u m n e t y n h n n . U n p u n t q p r i m i t a n u m a n y u e m y q . . n u i c o m m u n e . i d
 q q i n t r i n y t e u r u e m y q n u i c o m m u n e t a u s i n g u l a r e q p l u r a l e d e t e r m i n a t i o n e .
 D i m p r i p u n y i l l z e p u n y i l l o r . . e o l i h b i t x i n . . T h o d o n y m i n o n a l i t
 p a d u t o n a d i u t o n a r t o n u r p r i m i t a p e n u p i n a n u m e t m u n d e p r o m a
 e t r i a n n e u o l i n o n y p e p r o n a n y m a n d i o d e u l e T e m p l e d e x i i i . d i s p r o p

Causa quoq; accidit pronomibus quomodo nominibus. et prima qd
 p r o n o y e t t a p l u r q u i n q a u s i b z h u b i t e n p o s s u n t . q u i p p e t e u o c a t i u n y
 i n a r n u l l o m o d o p o s s i t i n u t u r q u i p u n t p u l i . i p r o l u h n y u o c a t i u n y p e
 e u p u r p o r e h u b i t e r a l i c a u d q . r h m e p r e t u r d i u g i e m . . U n n o u q q p p a n t a t h p i u
 i n u o c a t i u o e u s u . p u l p e p r o n o u t p n d u b i o e p r i m i t a . . I t a q t a i n a p p e l l a z i u n y n o
 m i n i b z p r i u d i n o n y t r a n s i t i o n e p u l p r o n o u t p a n t l o c o p u n g u i u d i h e i n t e c u p u u e s i
 d i e u s u m m u t i e t n a m i n e a l i u m r i g n i f i c a t i n x i t a m u d q l o g u o r . . I s m u l l i y p a n
 t i b z q e c u t p e p l u m y q p r o n o u t t a n t a u n e u o c a t i u u t e r p r a h u t i l l u r a d p u m
 p r o n o u q n o i n p n o e t q r o c u e p u l p r o n o u t h e d i f f i c i l i t e u s u r t a d u l i u t e r p r a h u t
 p r o n o u . . C u n u l l u a l i u p a n y h e d i r e h u n t e m u p r o n o u r d i p p r e h e n t u r q n o p n o . p
 m i t q q p r o n o u p o r r h i n u p r o l u t a p a p o r e a d i u n g u n y p r o n o u t p r i n p u d i c t u
 h e u o c a t i u n y n p o r r h e m y q u i n i m p r u e q i n t r i n y t e u r p u s t i n e u n y i n t e l l i g e t p m
 e u m p p o r r h e m y . . E c u m e r e m y t e u r d i c l i n u t . U o c a t i u n y q q p p u u a s s u m i t
 p r o n o u m c u m a d t a m d i u g u t u r . . T h i m u n d i a p r i m i . i d e n i n u n o c h o o m f a r i
 i n t a d a n o m a t h u y o m a m p u b i u m . i d e m u d e l y h i y o n o r e o e m a . . I n u y
 q q s t i c i l e a n d a m h e n o u a t i u n y u o c a t i u n y . . C h a u i p d o c u m z p o r r h i n u p n o u